

OLAF KOENS:

'De crisis is een kans voor journalisten met lef.'

OVER DE DOOD VAN DE TRADITIONELE
BUITENLANDCORRESPONDENT, DE TOEKOMST VAN DE NIEUWE
EN DE MOGELIJKHEDEN VAN TWITTER

- Leeftijd: 24
- Nationaliteit: Nederlands
- Woonplaats: Moskou, Rusland en occasioneel Brussel
- Beroep: Freelance buitenlandcorrespondent. Werkt in Rusland en de voormalige Sovjet-Unie als correspondent voor het persbureau GPD, dat de regionale dagbladen in Vlaanderen en Nederland voorziet van nationale en internationale duiding en achtergrondstukken. Schrijft daarnaast voor Nederlandse, Belgische, Franse en Russische publicaties als *The Moscow Times*, *Knack*, *Vacature* en *France24*.
- Blog: olafkoens.nl
- Twitter: twitter.com/Obk

'Altijd al als correspondent in het buitenland willen werken? De crisis is uw kans. Vergeet het bureau, de bevallige assistente, de perskaarten, de accreditatie en het hoge inkomen. De nieuwe journalist verkoopt zijn werk online, heeft een kantoor waar er een internetverbinding is en

schrijft voor iedereen', aldus Olaf Koens op zijn blog olaf-koens.nl.

Een kleine introductie: 24 is hij nog maar, maar de brandie straalt er vanaf. Ondernemend, handig met Twitter, Flickr en Skype, niet bang om te vliegen én met een passie voor journalistiek – 'het mooiste beroep ter wereld'. Wereldburger ook: geboren in Frankrijk, getogen in Friesland, geschoold in Brussel. Tegenwoordig werkt hij in Moskou als buitenlandcorrespondent voor het Nederlandse persbureau GPD, de Geassocieerde Pers Diensten. En wie twee uur met de man doorbrengt op café, weet: dit is De Moderne Journalist. Niet bij de pakken blijven zitten en klagen over te weinig ruimte in de krant of te weinig budget voor een redactie, maar zelf doen. Zelf naar Teheran of Beiroet trekken, en je stukken verkopen aan wie wil en – waarom ook niet? – via Twitter. 'De crisis is een kans voor journalisten met lef', zal hij meermaals zeggen. En hij lijkt het nog te menen ook.

Als we hem in Brussel ontmoeten voor een kop koffie, komt hij net van de Russische ambassade. Zijn persvisum is verlopen en hij moet nog maar eens de hele lijdensweg doorheen de Russische bureaucratie doorlopen. 'Ze spreken er alleen Russisch, alles moet officieel op papier en behulpzaam kan je het personeel niet noemen. Maar ik bekijk het van de positieve kant. Voor de meeste mensen is dit een hel, maar ik vind het net een goede buffer: als je de horde van de Russische ambassade niet kunt nemen,

heb je ook niks te zoeken in Rusland. Dan red je het er toch niet. Rusland is gewoon geen land voor iedereen. En wat als hij niet opnieuw een persvisum kan bemachtigen? 'Dan ga ik weer als toerist naar ginder. En schrijf gewoon verder.' Mocht het nog niet duidelijk zijn: tot ons spreekt een onverbeterlijke positivo.

Hoe is een Friese knaap van 21 überhaupt in Moskou terechtgekomen?

'Eerder toevallig. In 2004 was ik op doorreis in Oekraïne, waar toen net de Oranjerevolutie aan de gang was. Dat was zo'n unieke ervaring dat ik prompt een maand gebleven ben. De voormalige Sovjet-Unie die ik toen leerde kennen, was een land van ongekende mogelijkheden, van revolutie, van chaos, van vooruitgang, van democratisering. Heel opwindend allemaal, en dus besloot ik in Moskou te gaan studeren en in mijn vrije tijd in de Kaukasus en Oekraïne rond te trekken. Ik geraakte steeds meer in de ban van Rusland, en toen ik na mijn studies terugkeerde naar België, aardde ik hier niet meer. "Shit, wat moet ik hier nou?", dacht ik in mijn appartementje in de Berckmansstraat in Sint-Gillis, en ik ben weer naar Moskou vertrokken. Via een paar Nederlandse vrienden – niet toevallig stuk voor stuk oorlogs- of buitenlandjournalisten – ben ik daar de journalistiek ingerold. Voor ik er erg in had, was ik Ruslandcorrespondent voor de GPD.'

Niet dat we de sfeer meteen willen drukken, maar heb je toevallig het boek *Flat Earth News* gelezen?

‘Niet helemaal. Twee keer in een boekhandel gekocht en tot twee keer toe in een vliegtuig vergeten. Ik heb het dus nog altijd niet uit. Maar goed, wat ik gelezen heb was een scherpe analyse van wat er misgaat in de journalistiek.’

We zullen je geheugen even opfrissen. ‘Het wereldnieuws van vandaag wordt gemonopoliseerd door persbureaus en is vaak niet geverifieerd en niet zelden verzonnen door persbureaus. Bijgevolg is het inherent inadequaats in zijn selectie van nieuws, inherent onbetrouwbaar in zijn verslagen en creëert het op dagelijkse basis een massaproductie van onwetendheid.’ Zo maakt Nick Davies de balans op van de journalistiek van vandaag. En ook: ‘Ik vrees dat ik in mijn poging om de zwaktes van de journalistiek te laten zien een kanker heb blootgelegd. En de ziekte is terminaal.’ Niet bepaald een optimistisch vooruitzicht voor een journalist van 24.

‘Misschien niet, neen. Maar hij heeft absoluut gelijk als hij tegen de nieuwsdiarree van de persbureaus tekeergaat. Persbureaus zijn echt de pest van de journalistiek. En ik weet waarover ik spreek: ik heb nog een tijdje als zogenaamde *stringer* gewerkt bij ANP – het Algemeen Nederlands Persbureau, de Nederlandse tegenhanger van jullie Belga, zeg maar. Eindelijk zou ik échte journalistiek mogen schrijven, dacht ik. Het staat ook zo mooi op naamkaartjes. Geen hond die met mij kwam praten op een receptie, tot ik dat kaartje – Olaf Koens, ANP – tevoorschijn

haalde: dan was plots iedereen geïnteresseerd. Allemaal fantastisch, tot je daadwerkelijk stukken wil schrijven. Ik dacht dat je als correspondent mocht vertellen wat er in een land gebeurde, maar dat viel in de praktijk lelijk tegen. Achtergrondstukken of duiding uit Rusland wilden ze niet, wel ietwat bizarre berichtjes van het type “Man bijt hond”. Ik weet nog dat ik ergens in een yogamagazine las dat presidentskandidaat Medvedev beweerde dat hij op zijn hoofd kon staan. “Ah prima”, zei mijn redacteur in Nederland. “Maak daar maar een stukje van.”

Maandenlang heb ik dat soort berichten geschreven, tegen 50 euro per bericht – het was zelfs minder, nu ik erover nadenk. De meest gekke dingen heb ik doorgestuurd. “Rus eet 73 pannenkoeken in 60 minuten.” “Hond Poetin krijgt navigatiehalsband.” “Siberisch dorp adopteert 47 kinderen.” Of mijn persoonlijke favoriet: “Vliegende fal-lus verstoort bijeenkomst Kasparov.” Ergens in de zaal liet iemand een dildo opstijgen die om Kasparovs hoofd bleef cirkelen. Je verzint het niet.

Je kunt daar wel mee lachen, maar dat nieuws verspreidt zich dan wel over heel Nederland. Alle kranten en websites namen die berichten meteen over, ze werden voorgelezen op televisie en op de radio. Stukken waar mensen op klikken, dat is wat de persbureaus willen. Enig probleem: dat is alleen maar het nieuws in de rand. Dat is niet het nieuws dat vertelt wat er werkelijk gaande is in een land, wat de mensen denken en welke politieke krachten er spelen.’

Klinkt pessimistisch.

‘Nochtans is het dat niet. Ik deel Nick Davies’ analyse, maar niet zijn vooruitzichten. Ja, er worden steeds meer correspondenten ontslagen. Ja, persbureaus zijn het kwaad in de journalistiek. En ja, faits divers nemen steeds meer de plaats in van duiding en analyse. Maar dat is net een fantastische kans voor jonge journalisten. Zij krijgen als het ware een vrijbrief tot onorthodoxe werkmethodes, met een wel omlinjende taak: het nieuws brengen dat de persbureaus missen.’

Daarvoor moet je wel in Moskou gaan wonen, klaarbljelijk.

‘Of in Peking. Of in Beiroet. Of in Nairobi. Wat ik doe, kan je overal doen. Je moet gewoon weten waar een gat zit, en daarin springen. En het leuke is: dankzij de huidige mediacrisis zijn er overal gaten. Reuters en Associated Press zijn in 40 procent van de landen niet vertegenwoordigd door een afdeling voor schrijvende pers, schrijft Davies in *Flat Earth News*. In meer dan de helft van alle landen ter wereld zit geen tv-afdeling van een van beider persbureaus – en dan gaat het om landen als Canada, Nieuw-Zeeland, Saoedi-Arabië, Ierland en Congo. Er is maar één journalist – eentje van Belga dan nog – in heel Vlaanderen die het doen en laten van de Europese Unie opvolgt. Eén journalist! Of neem nu Afghanistan. De enige journalisten die daar nog aan de slag gaan, zijn *embedded* en laten hun stukken op voorhand nalezen door het leger. Waar blijven de journalisten die daar onafhan-

kelijk aan de slag gaan? Dat zijn allemaal kansen voor jonge journalisten. Je moet alleen je rugzak pakken, de taal en cultuur leren kennen, een vliegticket boeken, en hop, je bent weg.

Wat je niet meer moet proberen, is om als een klassieke correspondent naar het buitenland te vertrekken. Als je zit te wachten op een vast contract, een salaris van 6000 euro bruto, twee vertalers, twee assistenten, een chauffeur en een voor jou gehuurd appartement kan je het wel vergeten. Die tijd is voorbij. Ik word per woord betaald, *and that’s it.*’

Eerlijk: zou je niet liever wél die chauffeur en vertaler in dienst hebben?

‘Heel graag, maar helaas: die tijd is voorbij. Het is gewoon niet meer rendabel, dus moet je er ook niet over zitten kniezen. En eigenlijk is dat niet eens zo’n slechte evolutie. Bij de oude buitenlandcorrespondent hoorde ook een manier van werken. Het was een uitstervend ras met zijn eigen kanalen naar de macht, dat alles deed zoals het hoorde. Als ze te weten kwamen dat er een autofabriek zou sluiten in Sint-Petersburg, deden ze braaf een hoop papieren op de post – Rusland is zot op bureaucratie – met de vraag om de directeur te spreken. Een week later kregen ze dan officieel antwoord en vertrokken ze naar de fabriek voor een rondleiding en een woordje met de bazen.

Ik werk anders. Ik kondig niets aan en klop aan bij de poort. Na lang onderhandelen mag ik dan soms binnen,

soms niet. Gaat de poort niet open, dan blijf ik wachten tot de arbeiders buitenkomen. In Rusland heb je het voordeel dat de mensen, als je hun taal spreekt en zelf wat moeite doet, hun tijd voor je nemen. En een kop koffie op café kan heel verhelderend werken om te snappen wat er leeft. Dat is een heel andere manier van werken. Ik zit niet in de Kremlinpool. Ik zal nooit een interview kunnen afnemen van Poetin of Medvedev. Ik heb de tijd en de mogelijkheden niet om me als nieuwsmiddeel officieel te laten registreren in Moskou en om een vertaler in dienst te nemen. Ik geraak niet binnen in Tsjetsjenië, tenzij ik me in de kofferbak van een hulporganisatie laat binnen-smokkelen. En toch is de toekomst aan ons, rugzakjournalisten.’

Vraag is of de lezer dat ook zo ziet en niet liever een stuk leest over Medvedev die op zijn hoofd kan staan.

‘Ik ben ervan overtuigd dat mensen uitgekeken raken op de persbureaudiarree. Ik heb eens een onderzoekje gedaan: slechts tussen 8 en 13 procent van de berichten uit *De Standaard* en *De Morgen* is authentieke berichtgeving. De rest wordt gefabriceerd door journalisten die op de redactievloer in Groot-Bijgaarden of Brussel telexen van AP en Reuters herkauwen. En als er dan een revolutie dreigt uit te breken in Iran, moeten ze snel-snel een opiniestuk van *The Independent* overnemen om een en ander te kunnen duiden, want Robert Fisk zit natuurlijk wél al dertig jaar in Teheran. Dat kan niet blijven duren. Iedereen die een internetverbinding heeft, moet *De Morgen* eigenlijk

niet meer lezen. De meeste lezers weten dat nog niet, maar het zal niet lang meer duren voordat ze dat door hebben. Misschien wil maar een klein percentage lezers een ander soort van buitenlandberichtgeving, maar ik ben ervan overtuigd dat daar de toekomst ligt. Als kwaliteitskranten hun lezers blijven weggagen met persbureaudiarree, zullen ze de dalende lezersaantallen aan zichzelf te danken hebben.

Ik merk bij mijn lezers en vrienden een behoefte om niet zozeer te horen wat de fabrieksdirecteur of de president van een land denkt, maar om te weten wat de arbeider en de burger vinden. De Ivan Ivanov. Een beetje in de lijn van de gonzo-stijl van Hunter S. Thompson: het verhaal achter het verhaal, begrijp je? Duiding, analyse en achtergrondstukken. Je moet je tijd nemen en goed uitzoeken wat er leeft en speelt in een samenleving. Mijn eerste grote reportage was een stuk voor *Knack* over de verkiezingen in Kazachstan. Ik heb geen enkele politicus aan het woord gelaten. Ik ben niet gaan horen wat de oppositie of de regering te vertellen had. Ik heb gewoon beschreven wat er leefde in de straten van Almaty. Zoals die meloenenventer op de hoek van de straat: ‘Verkiezingen? Welke verkiezingen? Ik weet van niks. Maar dat zal dus de reden zijn dat niemand meloenen koopt vandaag.’ Dat zijn mooie, kleine dingen. En ze zeggen ook echt iets.’

Is het probleem niet dat duiding, analyse en achtergrondverhalen alleen maar een niche interesseren? En dat je daarvan niet voltijds kan leven als journalist?

‘Ik kan er toch van overleven? En ik woon in Moskou, voor het vijfde jaar op rij de duurste stad ter wereld. Maar je moet er wel ondernemend voor zijn. Je moet als journalist commercieel durven te denken. 30 procent van mijn tijd spendeer ik aan de zakelijke kant van de journalistiek. Waarom bijvoorbeeld een stuk één keer verkopen als je het ook twee keer kunt verkopen? Ik heb pas een stuk voor GPD geschreven over heroïneverslaving in Rusland, een fenomeen in opmars. Geen slecht stuk, al zeg ik het zelf, dus heb ik het nog eens verkocht aan *Knack*. En datzelfde stuk kan ik nog eens langer uitschrijven en aan een magazine voor artsen verpatsen.

Je moet je ook niet tot het Nederlands beperken. Mijn stuk over straathonden kan ik nog vertalen naar het Frans en een vierde keer verkopen aan *France24*. Op termijn wil ik ook kijken of ik voor een buitenlandse krant in Moskou aan de slag kan. Heeft de grootste krant van Indonesië een correspondent in Moskou? Vast niet, dus zou ik dat kunnen zijn. Het enige dat ik moet doen, is een vertaler in dienst nemen. Als je een beetje commercieel durft te denken, zijn er massa’s mogelijkheden in de journalistiek.’

Je gaat wel erg ver in die commerciële logica. Op je blog schrijf je dat je erover nadenkt om je door een schoenenmerk te laten sponsoren.

‘Dat idee is gekomen omdat bij een stuk voor *France24* mijn All Stars duidelijk te zien waren. Waarom zou je daar geen geld voor vragen aan Converse, dacht ik toen, en ik ben met hun reclameafdeling gaan overleggen om te

horen wat mogelijk was. Ik wil mijn naam best lenen aan een reclamebedrijf als ik zo makkelijker kan overleven als journalist. Ik zou geen reportage over een Nikefabriek willen maken voor Nike. Maar wat als Nike mij zou betalen om mij gewoon mijn werk te laten doen, en in ruil alleen vraagt of er op de foto ergens een paar Nikes staan? Wezenlijk verschilt dat toch niet zo veel van de trucs die kranteneigenaars gebruiken om hun krant te verkopen?’

Is dat niet een brug te ver? Als sponsoring en journalistiek door elkaar lopen, is de objectieve en onafhankelijke berichtgeving toch helemaal zoek?

‘Voor alle duidelijkheid: ik heb geen sponsorcontract en ik zit niet stiekem schoenen in mijn foto’s te moffelen. En wellicht zal ik het ook nooit doen – het is misschien wel een stap te ver, ja. Maar ik vind wel dat je er als journalist over moet nadenken. Toen ik aan mijn eerste stukken begon, heb ik een cursus voor zelfstandige ondernemers gekocht. Ik kan het iedere beginnende journalist aanraden.’

Nog tips?

‘Wees op de hoogte van wat er leeft binnen de nieuwe media. Smijt de vaste telefoon buiten – alles gaat toch via Skype. Via Netvibes – een soort enorme rss-reeder – ben ik geabonneerd op alle Russische media en nieuwssites. Zodra er iets gebeurt in Rusland, heb ik dat meteen in het vizier. Begin een blog – met websites als Wordpress kan je er gratis een aanmaken. Een blog is je visitekaartje, je portfolio om te laten zien wat je in je mars hebt. Daarnaast ge-

bruik ik G-Mail, Google Calendar, Google Translate en Flickr voor mijn foto's. Ik gebruik zelfs van die kleine applicaties als Deadlineapp.com. Een uur voor mijn deadline krijg ik een pop-up met een waarschuwing, en tien minuten voor mijn deadline krijg ik een sms'je.'

Laat me raden: jij bent een van die zeldzame journalisten die weet hoe hij Twitter moet gebruiken.

'Twitter is fantastisch. Een beetje als een goedgevuld café vol journalisten, die allemaal laten weten waar ze mee bezig zijn. Je kunt het op de waanzinnigste manieren gebruiken. Ten tijde van de Amerikaanse presidentsverkiezingen, wou ik naar Iran gaan om daar de verkiezingen te volgen. Hoe denkt men daar over McCain en Obama? Volgen ze het überhaupt? Het was een land waarvoor het verkiezingsresultaat veel verschil uitmaakte, dus dat leken me wel relevante vragen. Alleen: ik sta bekend als correspondent in Rusland, niet als expert over het Midden-Oosten, dus niemand wist dat ik daarmee bezig was. Uiteindelijk heb ik gewoon een kaartje gekocht en een bericht achtergelaten op Twitter: "Ik vertrek morgen naar Iran voor een reportage over de Amerikaanse presidentsverkiezingen. Iemand geïnteresseerd om mijn stuk te kopen?" Binnen de zestien minuten nam Bart Brouwers van Sp!ts, een gratis krant in Nederland, contact met me op. Vijf dagen later stond mijn stuk in de krant.

En dat is niet de enige manier waarop je Twitter kan gebruiken. Als je er een goed netwerk uitbouwt en de juiste mensen volgt, is het gewoon een fantastische nieuws-

bron. Tijdens de verkiezingen in Iran van juni wist ik perfect wat er zich in Teheran afspeelde. De foto's die op maandag in *De Standaard* stonden, had ik zaterdag al zien passeren. Ik hield ook contact met een aantal Iraniërs die de gebeurtenissen ter plaatse volgden. En voor breaking news speelt Twitter gewoon het snelst op de bal. Neem nu de crash op Schiphol: ik las het op Twitter en ben dan meteen in de databank van AP gaan kijken. Daar stond het pas tien minuten later op.'

Kortom, we spreken met een journalist 2.0.

'Het valt niet te ontkennen. Dat kan ook niet anders: ik kom uit de blogwereld, de klassieke journalistiek is me vreemd. Weet je, oude journalistiek was eenrichtingsverkeer. Journalist stelt vragen aan de arme mensen in China en gaat vervolgens weer naar het rijke westen om in zijn rijke westerse krant te schrijven. Dat is aan het veranderen. Ook de mensen in China en Rusland kunnen mijn stukken lezen. "Waar wordt het stuk gepubliceerd?", krijg ik vaak te horen als ik iemand op straat interview. "En kunnen we het ergens lezen?" "Ja dat kan", zeg ik dan, en ik geef mijn visitekaartje, waar de url van mijn blog opstaat. In het Nederlands weliswaar, maar met Google Translate kunnen ze dat probleemloos vertalen. En best vaak geven die mensen daar dan commentaar op. Dat ik ze verkeerd gequote heb of een naam verkeerd heb geschreven. Of dat ze het een leuk stuk vinden. Dát is de nieuwe manier van werken. Heel erg open, heel erg 2.0, zo je wilt. Het dwingt je ook om eerlijk te blijven, zelfs al zit je in het verre bui-

tenland. En dat is iets dat de buitenlandjournalistiek wel kan gebruiken: transparantie.’

Waarom ben jij eigenlijk journalist geworden?

‘Is dat nog niet duidelijk? Ik wil verhalen vertellen. Ik wil zien wat er speelt in een samenleving. Ik wil mensen iets bijbrengen. Ik geloof heel graag dat een bureaujournalist in eer en geweten probeert te vertellen wat er in Teheran gebeurt, maar het klopt niet. Het is onvolledig. Dat wil ik laten zien. Dat het ook anders kan. En als er in de journalistiek écht geen droog brood meer te verdienen valt, kan ik altijd nog de olie- en gassector in.’ (lacht)

En wat brengt de toekomst tot dan?

‘Ik hou het nog wel een paar jaar vol, hier in Rusland. We zien wel wat de toekomst daarna brengt. Rusland is een te zenuwslopend land om er veel langer te wonen en ik vind dat je je als journalist ook niet blind mag staren op één land – investeren in jezelf, weet je wel. En na jaren van Siberische ontberingen begint een warm land steeds aantrekkelijker te klinken. Beiroet lijkt me wel wat. Een fantastische stad, prachtig weer en leuke verhalen die wachten om verteld te worden. Het is de gateway naar de rest van het Midden-Oosten – precies in het centrum van alle conflicten. En: ze zien er graag journalisten komen, zo weet ik uit ervaring. Vanuit Rusland heb je heel goedkope tickets naar Syrië – *The Axis of Evil Airlines* noemen we dat altijd lachend –, dus ben ik een paar jaar geleden naar de grens met Libanon getrokken. Toevallig barstte daar

toen net de oorlog met Israël uit. “Ah, een journalist?”, zeiden ze me aan de grens. “Fantastisch!” En meteen kreeg ik mijn stempels en mocht ik het land binnen. Eindelijk met open armen ontvangen worden, dat lijkt me wel wat, ja.’ (lacht)

SPOT.US

Onderzoeksjournalist? Op zoek naar een interessant onderwerp? Op zoek naar geld om je stukken te schrijven? Probeer het eens op Spot.U.S, het non-profitinternetproject van David Cohn. Dit project van een 27-jarige student en freelancejournalist uit San Francisco wordt gefinancierd door de Amerikaanse Knight Foundation. Het idee is betrekkelijk simpel. Op de site kan iedereen die een idee voor een onderzoek heeft, een zoekertje plaatsen. Een journalist kan er vervolgens een concrete *pitch* van maken, waarna iedere bezoeker van de site geld kan doneren aan het project. Zodra de financiering rond is, worden de beloofde donaties overgeschreven en Spot.U.S zorgt er vervolgens voor dat het artikel gepubliceerd wordt. 10 procent van het bedrag gaat naar een eindredacteur die het stuk bewerkt.

Zo kunt u – *as we speak* – geld geven aan onderzoek over gezondheidszorg in het gevangeniswezen in San Francisco (541 dollar gevraagd), verdachte voedingssupplementen (299 dollar) of privacyproblemen bij Google Book Search (310 dollar). U kunt kiezen hoeveel u schenkt, maar let wel: niemand kan meer dan 10 procent van het gevraagde bedrag doneren – de journalist mag uiteraard niet afhankelijk worden van zijn geldschijeter. Ter info: gemiddeld liggen de bijdragen rond de 20 dollar. Belangrijk daarbij is dat de stukken ingebed zijn in de plaatselijke gemeenschap: mensen zijn nu een-

maal iets makkelijker geneigd 20 dollar te schenken aan een stuk over de wanpraktijken van de plaatselijke gemeenteraad dan over het conflict in de Gazastrook.

De filosofie achter Spot.U.S is eenvoudig: als de commerciële nieuwsbedrijven geen onderzoeksjournalistiek meer financieren, ga dan zelf op zoek naar geld. En voorlopig lijkt dat wel te werken. Na een testproject in de Bay Area in San Francisco, gaat de site nu uitbreiden naar Los Angeles en later nog andere Amerikaanse steden. Spot.U.S is ook niet de enige in zijn soort. Sites als het Israëlische *lamnews.com*, *GlobalFM.com*, *Representative Journalism* of *Kickstarter.com* zitten in dezelfde business – *crowdfunding* in 2.0-terminen, niet te verwarren met het al even hippe *crowdsourcing*. Sinds Obama een deel van de financiering van zijn presidentscampagne via *crowdfunding* binnenhaalde, schieten de initiatieven als paddenstoelen uit de grond.

U zult ons niet horen beweren dat dit hét model van de toekomst is voor de onderzoeksjournalistiek. Neen, een structurele financiering van harde journalistiek is dit niet. Ja, de journalist hangt nog altijd van de goodwill van zijn lezers af. En neen, lang niet alle projecten geraken gefinancierd. Maar in de zoektocht naar alternatieve financiering is het absoluut het volgen waard.